

Banský náučný chodník Mních

Kraj:	Košický kraj
Okres:	Rožňava
Geomorfologická jednotka:	Revúcka vrchovina
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Rakovnica, hostinec a pešo k severu obcou a lesnou cestou 630 m (s prevýšením 100 m)
Východisko:	Rakovnica, rekreačná lokalita pri studničke s malým parkoviskom v zalesnenom svahu severne od obce pri lesnej ceste k pútnickému kostolu sv. Márie Magdalény
Trasa:	Rakovnica, rekreačná lokalita pri studničke - nahor k severu a severozápadu po hrebeni masívu Mních - Mních (654 m n. m.) - nadol k východu severovýchodným svahom - kostol sv. Márie Magdalény - nadol dolinou k juhu a západu - Rakovnica, rekreačná lokalita pri studničke
Dĺžka, prevýšenie:	2,4 km, prevýšenie 165 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	7
Náročnosť:	stredne náročná až náročná trasa s technicky zabezpečenými úsekmi (reťaze, stúpačky, rebríky)

Zameranie chodníka: banícke, historické, prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, **jednosmerný**, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2024

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2024).

Textový sprievodca: nie je; na stránke obce Rakovnica sú voľne prístupné informačné panely > .PDF

Kontakt: Obecný úrad Rakovnica, Rakovnica 150, 049 31 Rakovnica, tel. 058 / 7883 500

Poznámka: (1) Náučný chodník nie je vhodný pre malé deti, veľké skupiny ani so psom. (2) Na trase sú altánky a lavičky.

Upozornenia: (1) Prechod prvej časti trasy náučného chodníka medzi východiskom a vrcholom Mnícha s prvými piatimi zastávkami je pre exponovanosť (a úzkosť) chodníka žiaduci len v smere nahor. (2) Exponované úseky výstupu strmým a bralnatým svahom sú zabezpečené reťazami, rebríkmi, stúpačkami a premosteniami. Trasa je bezpečne priechodná iba za sucha! (2) Banské diela pri náučnom chodníku nie sú prístupné pre verejnosť a ich návšteva môže byť život ohrozujúca!

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník nie je vhodný pre terénne vyučovanie (pozri poznámky a upozornenia vyššie).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Rakovnica. Neveľká obec západne od Rožňavy v úzkom výbežku Rožňavskej kotliny pod najvýchodnejšiu časť Revúckej vrchoviny pri Honskom potoku, pravostrannom prítoku Slanej. Vznikla v 13. storočí na území panstva hradu Brzotín ako uhliarska osada v mieste, kde dnes stojí kostol sv. Márie Magdalény (pozri heslo nižšie), odkiaľ sa neskôr presťahovala južnejšie do dnešnej, nižšej polohy. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1327. Hlavným zamestnaním obyvateľov bolo roľníctvo, baníctvo a povozníctvo. Banské kutanie v severnom okolí obce má počiatky v 12. - 13. storočí (hľadalo a ťažilo sa zlato, striebro, meď). Záznamy o ťažbe železnej rudy pochádzajú z roku 1758, svedčia o nej pingové polia pod Mníchom. Jej (už podpovrchová) ťažba dosiahla najväčší rozmach až po druhej svetovej vojne, ložisko bolo vyčerpané a ťažba ukončená v roku 1991. V rokoch 1855 - 1858 tu pôsobil ako evanjelický a. v. farár Pavol Emanuel Dobšinský > viac o ňom v hesle Múzeum slovenskej rozprávky v Drienčanoch v Náučnom chodníku Drienčanský kras. V rokoch 1938 - 1945 bola obec súčasťou Maďarska. Pamiatkami v obci sú dva kostoly: neskororománsky rímskokatolícky pútnický sv. Márie Magdalény z 13. storočia (viac v hesle nižšie) a klasicistický evanjelický a. v. z roku 1836. Obec prevádzkuje Dom baníckych tradícií, ktorý popri expozíciách (v pracovných dňoch) poskytuje na požiadanie aj zážitkový program so sprievodcom pre väčšie i menšie skupiny (kontakt - obecný úrad tel. 058 / 7883 500, resp. 0915 942 611, 0902 966 099).

Kostol sv. Márie Magdalény nad Rakovnicou. Starobylý pútnický rímskokatolícky kostolík severne nad obcou Rakovnica (asi 1,8 km z jej centra s prevýšením 200 m) v Revúckej vrchovine na lúkach v lesnatom závere doliny potoka, ktorý preteká obcou. Ide o jeden z najstarších v Gemeri - románska

stavba z lomového kameňa so štrbinovými oknami pochádza zrejme z druhej tretiny 13. storočia, najstaršia písomná zmienka o ňom je z roku 1416. Po zničení požiarom v roku 1658 bol koncom 17. storočia obnovený, pričom v ňom pribudol barokový oltár. Kostol sa stal pútnickým miestom, a to vďaka blízkej studničke s povestou so zázračnými účinkami. Lokalita je predposlednou zastávkou náučného chodníka Mních.

Turecká (953 m n. m.). Horský masív v najvýchodnejšej časti Revúckej vrchoviny západne od Rožňavy s rozhľadňou Turek > Náučný chodník Turecká

Rožňava a Banícke múzeum v Rožňave > pozri Banský náučný chodník Rákoš

Revúcka vrchovina. Pohorie na juhu stredného Slovenska s veľmi členitým pôdorysom i reliéfom ležiace medzi Tuhárom, Poltárom, Rožňavou, Dobšinou, Revúcou, Hnúšťou a Málincom, na severozápade nadväzujúce na Stolické vrchy a krátko i Veporské vrchy a Ostrôžky, na juhovýchode susediace s Juhoslovenskou kotlinou (resp. jej podcelkami Lučenská kotlina a Rimavská kotlina) a Slovenským krasom a na severovýchode s Volovskými vrchmi. Má veľmi pestrý reliéf, čo súvisí s jej tektonickým vývojom a veľmi zložitou geologickou stavbou. Tú predovšetkým na severe tvoria kryštálické horniny, najviac paleozoické ruly, granitoidy a paleovulkanity. V strednej časti sú zastúpené rôzne triasové sedimentárne horniny. V južnej časti sa na neogénnych andezitových tufoch a konglomerátoch vyvinul rozsiahly plochý reliéf (Pokoradzská tabuľa, Blžská tabuľa) s mohutnými kryhovými zosuvmi na jeho okraji na styku s Rimavskou kotlinou. V relatívne menej odolných horninách (napr. neogénnych morských sedimentoch) sú vymodelované brázdy až kotlinky (napr. Lovinobanská brázda, Málinská brázda, Rimavské podolie, Železnická brázda). Hojný je výskyt nerastných surovín (magnezit, železné rudy, mramor, mastenec a i.) s bohatou ťažobnou históriou (napr. Tuhár, Lovinobaňa, Cinobaňa, Rákoš, Železník, Jelšava, Lubeník, Nižná Slaná, Vyšná Slaná, Dobšiná). Väčšie nadmorské výšky dosahuje v severovýchodnej časti (Železník 814 m, Magura 883 m, Bučina 858 m a Turecká 953 m na severozápad od Rožňavy). Vrchovinou priečne preteká mnoho vodných tokov - Krivánsky potok, Ipeľ, Poltarica, Rimava, Turiec, Muráň, Štítnik a Slaná -, ktorých doliny využívajú dopravné komunikácie. Pôvodne pomerne silno odlesnené územie (lúky a pasienky pri početných nevelkých sídlach aj rozptýleného charakteru) postupne čiastočne zarastá. Prevažne dubové, dubovo-hrabové a bukové lesy majú hospodársky charakter.

Názvy informačných panelov

1. Z histórie baníctva v Rakovnici
2. Pingové pole
3. Macocha, Thomas (štôľňa)
4. Kutačka
5. Kutacia jama
6. Banícky krám, obydlie baníkov
7. Kostol sv. Márie Magdalény
8. Nízky potok (štôľňa)

